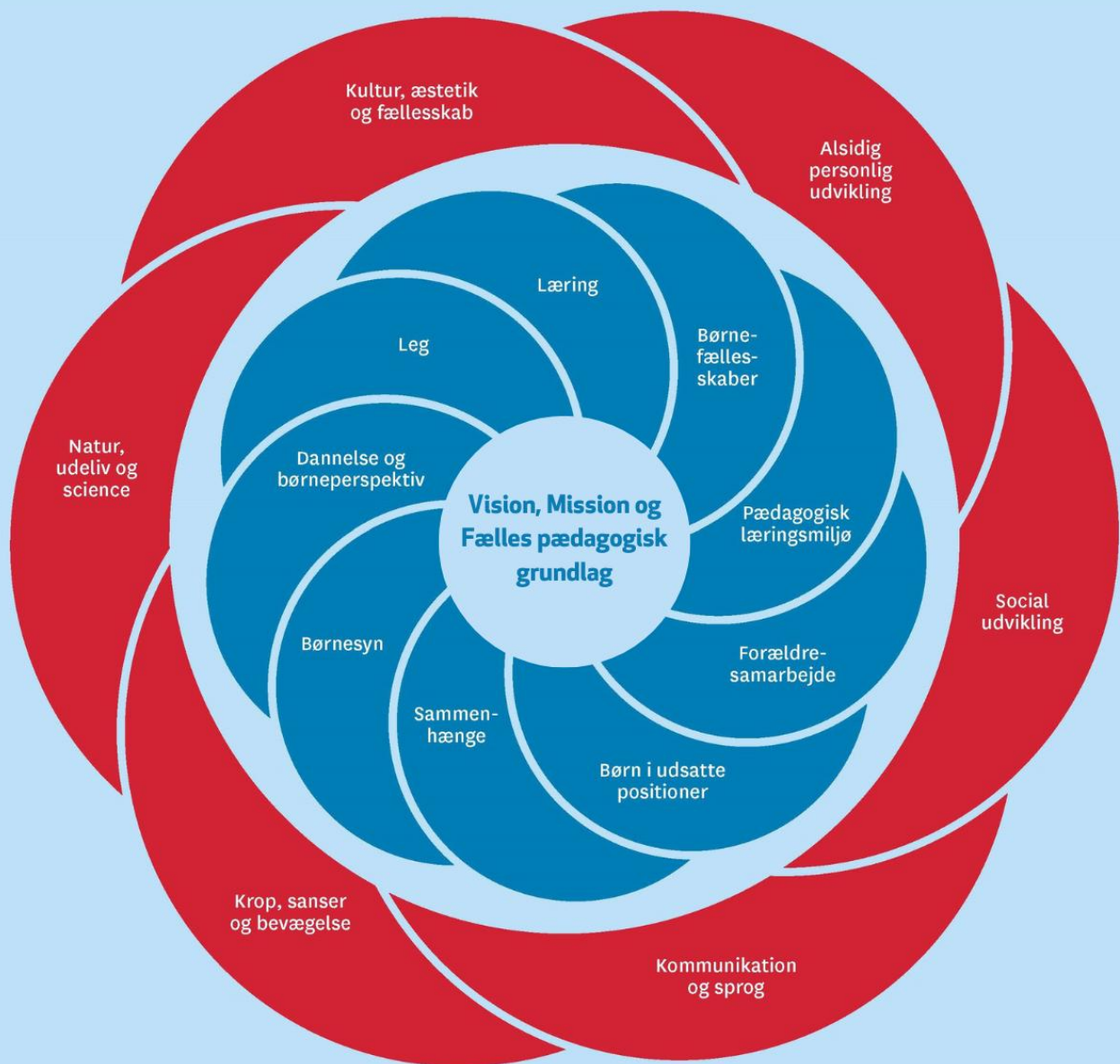

Pædagogisk læreplan for Vesterlunden Kildebækken

Indhold

Den lovgivningsmæssige ramme	2
Svendborg Kommunes dagtilbud	2
Dagtilbuddet Vesterlunden	3
Børnehuset Kildebækken	4
Børnesyn, Dannelse og Børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber	5
Pædagogisk læringsmiljø	7
Samarbejde med forældre om børns læring	10
Børn i udsatte positioner	12
Sammenhæng til børnehaveklassen	13
Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan	15
Inddragelse af lokalsamfundet	15
Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø	16
De seks læreplanstemaer	18
Alsidig personlig udvikling	18
Kommunikation og sprog	21
Krop, sanser og bevægelse	23
Natur, udeliv og science	25
Kultur, æstetik og fællesskab	27
Evalueringskultur	28

Den lovgivningsmæssige ramme

Den lovgivningsmæssige ramme for arbejdet med den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og Børne- og socialministeriets publikation [Den styrkede pædagogiske læreplan. Rammer og indhold, 2018](#). Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i det pædagogiske grundlag fra ministeriets publikation.

Svendborg Kommunes dagtilbud

Børne-, Unge- og Uddannelsesudvalget og Kommunalbestyrelsen har i 2024 vedtaget en ny børne- og ungepolitik. Politikken indeholder et fælles børne- og ungesyn og et værdisæt, som er retningsgivende for de voksne omkring børn og unge: Anerkendelse, indflydelse, positive forventninger og nysgerrighed.

På dagtilbudsområdet er "Vision, Mission og Fælles Pædagogisk grundlag" med til at omsætte den nye børne- og ungepolitik, og indeholder den fælles klangbund:

"Her kan børn skabe sig" skaber stof til eftertanke og lægger op til dialog.

"En barndom i bevægelse" er et centralt begreb i visionen, og rummer flere betydninger. For det første at barndommen ses som en enestående tid i ethvert menneskes liv og at barndommen har en særlig værdi i sig selv. For det andet at bevægelse både forstås fysisk, følelsesmæssigt og sanseligt.

I 2024 er der på dagtilbudsområdet igangsat "Fælles faglig retning" for at styrke arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer med deltagelsesmuligheder for alle børn.

Dagtilbuddet Vesterlunden

Vesterlunden er et dagtilbud bestående af syv børnehuse: Nordenvinden, Nordlyset, Skovlinden, Ryttergården, Kildebækken, Kernehuset og Wandallsgården. Børnehusene er beliggende i Nordre og Vestre bydel i Svendborg Kommune.

Seks af børnehusene rummer både vuggestue- og børnehavegrupper, mens Wandallsgården er et rent vuggestuetilbud. Skovlinden og Kernehuset har desuden ressourcepladser til børn, der er visiteret til ekstra støtte i deres hverdag.

I Vesterlunden arbejder vi med et fokus på børnenes perspektiver, og vi ser legen som det bærende element i børns trivsel, læring, udvikling og dannelse. Gennem legen skaber børn mening, relationer og forståelse af verden, og det er vores opgave som professionelle at skabe rammer, der giver plads til både børneinitieret og voksenunderstøttet leg. Vi er optagede af at tage afsæt i børnenes oplevelser, interesser og deltagelsesmuligheder og lade dette være styrende for den pædagogiske praksis.

Vi arbejder ud fra en fælles faglig retning i Svendborg Kommunes dagtilbud, som Vesterlunden lærer sig op ad: NEST, Neuroaffektiv pædagogik, Tryghedscirklen, Sprogklar, Sansemotorik og "Musik til Svend". Denne fælles retning danner et professionelt fundament for vores arbejde og understøtter implementeringen af Den styrkede pædagogiske læreplan på tværs af børnehusene, samtidig med at der er plads til lokale særkender og pædagogiske greb i de enkelte huse.

Flere af Vesterlundens børnehuse er placeret tæt på skov, grønne områder, strand og vand, hvilket giver gode muligheder for at inddrage naturen som lærings- og legerum.

Vores børn fortsætter årligt videre til forskellige skoler, som vi samarbejder med. I forhold til Forårs-SFO er vores to distriktsskoler Vestre Skole og Rantzausminde Skole. Vi har fokus på trygge overgange og et godt samarbejde mellem dagtilbud, skole og forældre omkring børnene i denne vigtige fase.

Hvert børnehus har en pædagogisk teamleder, som varetager den daglige ledelse og indgår i et fælles lederteam sammen med dagtilbudslederen for Vesterlunden. Samarbejdet i lederteamet sikrer sammenhæng, fælles retning og faglig udvikling på tværs af Vesterlunden.

Forældrebestyrelsen i Vesterlunden består af en forældrerepræsentant fra hvert børnehus og samarbejder med fokus på at skabe de bedste rammer for børnene. Bestyrelsen har fokus på budget, principper for arbejdet i Vesterlunden samt dialog med politikerne i Børne-, Unge- og Uddannelsesudvalget. Forældrebestyrelsen spiller samtidig en aktiv rolle i arbejdet med Den styrkede pædagogiske læreplan.

På vegne af Vesterlundens lederteam

Mette Hejesen, dagtilbudsleder.

Børnehuset Kildebækken

Kildebækken er en børnehave med tilhørende vuggestue. Vi har plads til 46 børnehavebørn, fordelt på 2 stuer og 14 vuggestuebørn.

Vores værdisæt er grundlæggende for vores arbejde i alle dagens aktiviteter og i mødet med børn, forældre og personalet imellem. Vi vægter Glæde, Anerkendelse og Det Fælles Fagligt Ståsted højt i hverdagen og ønsker at det skinner igennem når man kommer ind i huset.

Kildebækkens værdier:

Glæde – Åbne arme: I kildebækken står glæde øverst på dagsordenen. Både hos børn og voksne. Hver dag tager vi imod børn og hinanden med åbne arme. Arbejdsglæde fylder vores børnehuse og vi gør os umage for at passe på hinanden og de børn vi har i huset. Vi smiler, griner og bruger vores energi på de ting der gør dagen god og skabe glæde.

Anerkendelse: Vi lytter, rummer følelser, forstå, agere og reagere, stille åbne spørgsmål og tror på at alle mennesker kommer med det bedste de kan.

Fælles Fagligt Ståsted: Kildebækken har brugt de sidste 1,5 år på at arbejde med det fælles faglige ståsted og få skabt en stærk VI-kultur. Vi har brugt de pædagogiske dage og personalemøder på at definere vores kerneværdier og arbejder med at de skal være grundpillerne i vores hverdag.

Vi siger godmorgen, vi er anerkendende, er respektfulde og nysgerrige, skaber ro, vægter ærlighed, gode relationer, æstetik, er autentiske, højt humør, stærk faglighed og masser af glæde. Her kan børn være børn, de kan vokse, gro og blive mennesker.

Vi er et hus i bevægelse fysisk og mentalt og bruger udemiljøet meget. Her har vi mulighed for at skabe både vilde og stille lege, der har mulighed for at gro. Vi følger børnenes spor og laver aktiviteter ud fra deres interesser, skærper deres nysgerrighed og interesse og sætter spor i deres leg.

Vi ønsker dig god læselyst.

Børnesyn, Dannelse og Børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

De fem elementer fra det pædagogiske grundlag:

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15.

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Leg og børnefællesskaber.

I denne reviderede udgave af Kildebækkens pædagogiske læreplan har vi fokus på fordeling af børnegruppen og børnefællesskaber – heri opstår legemulighederne.

I april måned 2024 ændrede vi vores fordeling af børn i børnehaven. Vi arbejder nu med såkaldt store og lillegruppe – I kildebækken kaldet Uglestuen og Ørnestuen. Uglestuen rummer de største børn og ørne-stuen er modtagerstue. Vi gjorde dette for at i højere grad kunne imødekomme børnenes udviklingsniveau og sammensætte dagens aktiviteter ud fra alder og kompetencer.

Baggrund for at ændre fordelingen på stuerne: Kildebækkens børn er åbne, nysgerrige, tillidsfulde og utrolig videbegærlige. De står sammen på et stærkt fundament og skaber et stillads om hele husets børnegruppe. Med en aldersfordeling på begge stue på 2,10år – 6,3 år, har indholdet og de planlagte aktiviteter ofte være tilrettelagt med udgangspunkt de mindste børn. Vi ønskede at skabe bedre betingelser for dagens indhold for alle børn – og fagligt kunne udvikle og fylde på alt den nysgerrighed børnene har. Både for dem på 2,10år og dem på 6år.

Ligeledes blev følgende blev iværksat. Vores nye fordelingen, gjorde at vi hurtigt så en mellemgruppe – børn der ikke skulle i skole, men som kaldte på et højere niveau af indhold til samling og planlagte aktiviteter. Derfor oprettede vi falkegruppen. De bor på Uglestuen, men skal ikke i skole.

Vi synliggjorde dette skifte med flere ting: Falkebørnene har deres egne farve på kasserne i garderoben, samt et falkesymbol på deres plads, så det bliver tydeligt at de ikke er kommende skolebørn

– men stadig høre til på Uglestuen. Vi kan løbende tilføje børn til falkegruppen, i takt med vi ser børn der har et behov. Her kigger vi på børnenes individuelle niveau og ikke alder. Vi ser 2 børnegrupper de lege længe og fordybet. Børnenes lege kompetencer bliver udfordret og udviklet positivt, da vi kan støtte op om både den planlagt og fri leg i højere grad. De store forstyrer i mindre grad legen for de små og omvendt. Kildebækken er et mindre børnehus og har store dele af dagen på tværs i hele huset.

På den måde sikre vi os at de kan leges op og ned i alder og niveau og de små kan spejle sig i de store og omvendt. Det ved vi er vigtigt.

Som barn i Vesterlunden og i Svendborg Kommune møder alle børn voksne der arbejder ud fra Kommunens Børn og unge politik samt Dagtilbuddets Mission vision og pædagogisk arbejdsgrundlag.

Se hele Svendborg Kommunes børne- og ungepolitik:

<https://www.svendborg.dk/sites/default/files/PDF/boerne- og ungepolitik - faelles afsaet - faelles fremtid endelig.pdf>

Se Vores Mission, Vision og pædagogiske arbejdsgrundlag i kommunale og selvejende dagtilbud.

Heri er der uddrag fra publikationen Den styrkede pædagogiske læreplan – rammer og indhold (Børne- og undervisningsministeriet 2018) om dannelse og børneperspektiv, leg, læring og børnefællesskaber:

<https://www.svendborg.dk/sites/default/files/PDF/vision mission og faelles paedagogisk grundlag - okt 2020.pdf>

Nedenstående uddrag er taget fra børne- og ungepolitikken og Mission, vision og pædagogisk arbejdsgrundlag og skrevet ind i dette afsnit.

Dannelse og børneperspektiv: *Børn skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse. Dannelse, ligestilling og demokrati skal medtænkes i det daglige pædagogiske arbejde, så børnene oplever at have indflydelse på udformning af dagligdagen og aktiviteterne uanset baggrund, køn, alder og kultur.*

Det viser vi ved at møde børn respektfuldt, lyttende og inddragende i hverdagen på en anerkendende og omsorgsfuld måde. Vi har en tro på at alle børn gør det, så godt de kan. Børnene møder voksne der er nysgerrige og tager sig tid til at lytte og hjælpe.

Leg: *Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af hverdagen i dagtilbud. Legen er også grundlæggende for børns sociale og personlige læring og udvikling, og legen fremmer blandt andet fantasi, sprog, sociale kompetencer og selvværd.*

Legen styrker vi ved at skabe gode læringsmiljøer og struktur for legen, hvor barnet har mulighed for fordybelse og kreativitet i legen. De gode legemiljøer i dagtilbuddet er tydelige og fleksible. Vi møder børnene i øjenhøjde og positionerer os ved at være foran, ved siden af, eller bagved i legen med særligt fokus på balancen mellem børne- og vokseninitieret leg. Vi er aktiv deltagende i at

skabe alsidige legemuligheder for børnene, som er med til at fremme barnets fantasi, kreativitet, virkelyst og nysgerrighed.

Læring: *Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at bliver udfordret. Det pædagogiske læringsmiljø handler om at fremme børns kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive udvikling og forståelse.*

Børnene møder voksne der skaber pædagogiske læringsmiljøer som er inspirerende og hvor der er deltagelsesmuligheder for alle børn uanset udviklingsniveau. Vi møder børnene i øjenhøjde, er foran, ved siden af og bagved. Vi har positive forventninger til børnene og understøtter deres tro på egne evner. Det gør vi ved at skabe den tryghed og give den tid barnet har behov for i de pædagogiske læringsmiljøer, så de har mod til at udfordre sig selv og turde træde ind i nye øvebaner.

Børnefællesskaber: *Det er de pædagogiske medarbejdere og ledelsens opgave at skabe en balance mellem individ og fællesskab i dagtilbuddet. Relationer og venskaber er afgørende, hvor alle børn skal opleve at være en del af fællesskabet og blive respekteret og lyttet til.*

Vi fremmer og skaber balance i børnefællesskabet ved at understøtte børnene i deres relationer til hinanden. Dette ved at støtte børnene i troen, evnen og oplevelsen af at være en del af et mindre og større fællesskab. Ved at sætte ord på følelser, hensigter og oplevelser i relationer børnene i mellem. Vi skaber og deltager aktivt i leg og aktiviteter, der styrker barnets evne til at indgå i samspil med hinanden.

Pædagogisk læringsmiljø

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23.

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Vuggestuen:

I vuggestuegrupperne struktureres dagen, så der er lagt vægt på:

- Tilknytning børn og voksne imellem, samt børn og børn imellem, da vi ved, at det er i de tætte relationer, barnet udvikler sig. Vi ved, at tryghed er en forudsætning for trivsel og udvikling. Derfor prioriterer vi tilknytningsarbejdet højt ved modtagelse af nye børn og i hele vores tilgang til barnet. Det betyder blandt andet, at vi har øje for at understøtte barnet med ord, kropssprog og mimik, når barnet bevæger sig væk fra den voksne for at udforske omverdenen. På den måde hjælpes barnet til en erfaring af, at det er trygt og udviklende at gå på opdagelse. Det indebærer også, at vi er barnets trygge havn, hvor det kan finde ro og lade nervesystemet op ved at sidde på skød, når barnet har behov for det eller ved at finde trøst og stabilitet i den voksnes rolige stemme og åndedrag.
- Forudsigelighed så der er en ramme om dagen og børnene ved, hvad der skal ske. Når barnet er tryk gennem en forudsigelig ramme og den tætte relation, kan det bevæge sig ud i verden og udforske denne. Det betyder at der er faste rutiner, som barnet genkender og kan bruge som en markør for, hvad der forventes af barnet. Det kan for eksempel være at madpakker deles ud på samme måde hver dag. Eller at der synges den samme sang til samling hver dag i en længere periode. Det er også at de voksne er anerkendende og varme i deres måde at møde barnet på i alle situationer. Børnene kan regne med en afstemt tilgang fra de voksne omsorgspersoner, hvor barnets initiativer ses og mødes.
- Bevægelse - vores vision er at give børnene mulighed for en barndom i bevægelse, hvor bevægelse har flere betydninger. Bevægelse er det at mærke og udtrykke følelsesmæssig bevægelse. Vi spejler barnets følelser, så de gøres kendte for barnet. Bevægelse er et udtryk for barnets udvikling. Vi har øje for og understøtter alle børns tegn på udvikling, fx når vi begejstres med barnet over at det nu selv mestrer noget nyt. Bevægelse er også at i vuggestuen kan barnet udfolde sig fysisk. Der er plads til at krybe, kravle, gå og løbe. Børn lærer gennem kroppen.
- Kommunikation da vuggestuebarnet er afhængig af at blive set, hørt og forstået og gennem spejling selv udvikle evnen til at kommunikere fra nonverbalt til verbalt. Vi sætter ord på for barnet. Vi leger med sprog, læser bøger, rimer, synger, bruger tegn. Gennem hele dagen skabes små læringsfællesskaber, hvor der er ro til sproglig opmærksomhed. Det er ved måltiderne, hvor vi fx sidder i mindre grupper, så pædagogen kan være i dialog med en mindre gruppe børn og skabe dialog børnene imellem. Vi opfanger selv barnets mindste udtryk og responderer på disse, så alle børn oplever at kunne påvirke sin verden.

Ovenstående punkter tænkes ind i såvel planlagte vokseninitierede aktiviteter, børnenes mulighed for egen leg, leg som det pædagogiske personale indgår i, rutinesituationer som borddækning, bleskift m.m. Dagen er bygget op, så der er en vekselvirkning af disse procesparametre og hvor der tages højde for og gives plads til barnets eget perspektiv og medbestemmelse. I disse skabes pædagogiske læringsmiljøer, som er alsidige og mangfoldige og målrettet det enkelt barn og børnegruppen.

Det er pædagogerne, der har det faglige ansvar for det pædagogiske læringsmiljøes kvalitet i de daglige aktiviteter og samspil og sørger for i samarbejde med pædagogmedhjælper og

pædagogiske assistenter for at arbejde i mindre grupper, så hvert enkelt barn er i tæt samspil med få andre børn og få pædagoger/medhjælpere.

Børnehaven:

I børnehavegrupperne struktureres dagen, så der er lagt vægt på:

- Du og jeg sammen om noget. Det er, når barnet er sammen med en eller flere andre om et fælles tredje, at fordybelse kan ske og læring finde sted. Det er både i barn-barn fællesskaber og i voksen-børn fællesskaber. Vi inviterer til at børnene tager initiativ og har indflydelse på leg og aktivitet.
- Forudsigelighed og spontanitet, så der er en ramme om dagen, som barnet kan finde tryk-
hed i, men samtidig plads til det, der opstår, når børn og voksne er sammen og spontane
idéer får liv. Vi er inspirerede af Nest – fællesskabende pædagogik, hvor vi benytter visuelle
støttesystemer af forskellig art til at vise, hvad børnene kan forvente og hvad der forventes
af dem. Det kan fx være billeder på spisepladser, dagstavle, tydelige legezoner.
- Bevægelse - vores vision er at give børnene mulighed for en barndom i bevægelse, hvor
bevægelse har flere betydninger. Bevægelse er det at mærke og udtrykke følelsesmæssig
bevægelse. Vi spejler barnets følelser, så de gøres kendte for barnet. Bevægelse er et ud-
tryk for barnets udvikling. Vi har øje for og understøtter alle børns tegn på udvikling, fx når
vi begejstres med barnet over at det nu selv mestrer noget nyt. Bevægelse er også at bar-
net kan udfolde sig fysisk. Der er plads til at gå og løbe, danse og springe, liste og hvile.
Børn lærer gennem kroppen.
- Kommunikation, da børnehalebarnet fortsat er i gang med at forstå og blive forstået gen-
nem nonverbal og verbal kommunikation. Gennem sproget udtrykker barnet sin mening og
kan derved præge leg og aktiviteter. Vi arbejder i nogle børnehuse med Sprogklar og med
Dialogisk læsning og i alle huse læses bøger, leges med rim og remser, synges, vrøvles,
samtales.

Ovenstående punkter tænkes ind i en vekselvirkning mellem planlagte vokseninitierede aktiviteter, børnenes mulighed for egen leg, leg som det pædagogiske personale indgår i, rutinesituationer som borddækning, bleskift m.m. Dagen er bygget op, så der er en vekselvirkning af disse procesparametre og hvor der tages højde for og gives plads til barnets eget perspektiv og medbestemmelse.

I disse skabes pædagogiske læringsmiljøer, som er alsidige og mangfoldige og målrettet det enkelte barn og børnegruppen.

Det er pædagogerne, der har det faglige ansvar for det pædagogiske læringsmiljøes kvalitet i de daglige aktiviteter og samspil og sørger i samarbejde med pædagogmedhjælpere og pædagogiske assistenter for at arbejde i mindre grupper, så hvert enkelt barn er i tæt samspil med få andre børn og få pædagoger/medhjælpere.

Samarbejde med forældre om børns læring

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25.

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

I den nye børne- og ungepolitik fra Svendborg Kommune er der en forventning til samarbejdet med forældrene der lyder således:

Værdierne afspejler sig også i mødet med forældrene og med familierne i sin helhed. På samme måde håber vi på, at forældrene, og det øvrige netværk omkring børn og unge, vil tage værdierne til sig i mødet med både egne og andres børn.

Vores udgangspunkt er, at forældre har ansvaret for deres egne børn samtidig med, at vi møder dem med positive forventninger om, at de også tager medansvar for de fællesskaber, som børn og unge er en del af. Vi anerkender til fulde forældrene og det nære netværk som de primære omsorgspersoner i børn og unges liv. Derfor inddrager vi dem i de beslutninger om børn og unge, hvor dagtilbud, skoler og Svendborg Kommune spiller en rolle.

De fire værdier i Svendborg Kommunes børne- og ungepolitik er:

- Anerkendelse
- Indflydelse
- Positive forventninger
- Nysgerrighed.

Vesterlundens forældrebestyrelse har gennem årene arbejdet dels med principper for overgange i børns liv og dels med princip for samarbejde med forældre om børns læring:

Forældrebestyrelsen opfordrer til, at forældre og personale løbende deler viden og erfaringer om barnets trivsel, udvikling og læring – og har et fælles ansvar i forhold til at invitere hinanden til at inspirere og samarbejde på forskellige måder.

Forældrebestyrelsen ønsker at bakke op om, at alle føler sig velkomne og som en del af fællesskabet. Vi ved, at det har betydning, hvordan vi forældre taler og handler, og vi har et stort ansvar i, at den gode kommunikation starter ved os.

Vi opfordrer derfor til, at alle forældre er opmærksomme på at invitere børn og voksne ind i fællesskabet. Dette kan f.eks. gøres ved at:

- Forældre byder nye forældre og børn velkomne ved at hilse på og præsenterer sig.
- Altid tale pænt om andre børn og forældre, og forsøge at nuancere/forstå andre og tale med barnet hjemme om dette.
- Forældre støtter op om, at børnene leger bredt og med mange forskellige, f.eks. ved at invitere forskellige børn med hjem på legeaftaler.
- Forældre viser en naturlig interesse for børnenes legerelationer og venner. Det har betydning, at vi ved, hvem børnene leger med og at vi kan børn og forældres navne.
- Forældre kan deltage i fælles arrangementer, og følge med i informationer og billeder via AULA. Der er nyhedsbreve omkring årets gang og særlige tematiserede aktiviteter.

Den daglige kontakt har en stor værdi i hverdagen, hvor personalet møder forældrene som en ressource, og opbygger en tillidsfuld relation. I den daglige kontakt er der små hverdagsfortællinger, og der gives vejledning i alt fra madpakkeindhold til grænsesætning.

Opstår der tvivl, eller er der brug for afklaring af behov og forventninger, planlægges en struktureret vækstsamtale, som beskrevet nedenfor.

Der er også mulighed for indflydelse og inddragelse via forældrebestyrelsesarbejdet, hvor forældre har direkte adgang til politikker, principper og værdier i institutionen.

Vuggestuen:

Der er stor opmærksomhed på overgangen mellem vuggestue og børnehave. Nogle gange vil der være overlevering mellem personalet i børnehuset. Andre gange vil forældre blive inviteret til at deltage i overleveringsmødet.

Børnehaven:

For de børn, der er i FOKUS, er der flere forældresamtaler. (Se afsnit vedr. Børn i udsatte positioner).

Overgange:

Der skal foregå overlevering mellem vuggestue og børnehave senest 1 måned før barnet fylder 3 år. Dette overleveringsmøde kan forældrene også deltage i.

Der skal foregå overlevering mellem børnehave og skole for børn i FOKUS eller udsat position senest 1 måned før start i forårs-SFO.

For at sikre kvalitative samtaler, tager vi udgangspunkt i Vækstmodellen.

En dagsorden på mødet med forældrene kan se således ud:

- Hvordan tænker I det går, hvad går godt?
- Beskriv barnets generelle trivsel.

- Hvad er barnet god til? Hvor er barnet udfordret?
- I dialogen afsøges muligheder for handling. Der kan inddrages eksterne samarbejdspartnere til den videre proces.
- Indgå aftaler for indsats og handling.
- Evaluer samtalen med forældrene, det bedste ved samtalen.

I Vesterlunden arbejdes der ud fra et perspektiv der handler om forældrenes ressourcer og kompetencer. Personalet møder forældrene med nysgerrighed igennem en åben, gensidig og anerkennende dialog, for at sikre tryk og tillid i relationen til forældrene.

Børn i udsatte positioner

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26.

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

I Svendborg Kommunes kommunale og selvejende dagtilbud er FOKUS betegnelsen for trivselsvurderinger af alle 0-6-årige børn, som foretages af de pædagogiske medarbejdere.

Når alle børn systematisk bliver trivselsvurderet, får vi øje på, hvis et barn er i begyndende mistriksel. Dette giver os mulighed for tidligere at give børn den nødvendige og mest hensigtsmæssige indsats i et tæt samarbejde med forældrene.

Kernen i vores arbejde med børn i udsatte positioner:

- Vi sætter tidligt ind, når der er ubalance i trivslen og arbejder i zonen for nærmeste udvikling.
- Forældre er barnets vigtigste ressource, som vi aktivt samarbejder med.
- Når det er nødvendigt for barnets trivsel og læring udvider vi samarbejdet med tale/høre konsulent, sundhedsplejerske, psykolog og socialrådgiver.
- Vi justerer det pædagogiske læringsmiljø efter det enkelte barn og den konkrete børnegruppe.
- Vi arbejder ofte i mindre børnegrupper for at skabe trykke, pædagogiske og mangfoldige læringsmiljøer.

Sammenhæng til børnehaveklassen

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27.

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

I Svendborg Kommune begynder de kommende skolebørn i forårssfo 1. april. Børnehaven og skolen arbejder tæt sammen om at børnene får en god overgang til forårsSFO og efterfølgende bro til skolen. ForårsSFO arbejder videre med temaerne i den styrkede pædagogiske læreplan.

Børnehaven:

Strukturen for Vesterlundens ældste børn ser forskelligt ud. I nogle huse er der mange kommende forårsSFO børn og derfor kan man være sammen på en stue, andre huse har en anden struktur.

Her vil der bruges dage, hvor børnene mødes på tværs af stuerne.

Som område inspirerer vi hinanden til hvordan vi kan udvikle og forny vores måder at arbejde med kommende forårsSFO børn på.

Den 1. april, sender vi en gruppe børn i forårsSFO. Vi begynder derefter at have fokus på gruppen af kommende forårsSFO børn. For at styrke overgangen fra børnehaven til forårsSFO begynder vi at skabe nye læringsfælles-skaber for vores kommende forårsSFO børn.

Med udgangspunkt i at børn udvikler sig i forskelligt og har brug for differencerede læringsmiljøer planlægger vi dage for kommende forårsSFO børn hvor vi tilgodeser udvikling og behov.

Vi har fokus på leg. Legen betyder rigtig meget i børnenes udvikling. De lader sig inspirere, lærer at forhandle, at sige pyt og mærke fællesskabet og glæden ved at være sammen med sine kammerater. Legen er med til at skabe sunde fællesskaber.

Børnene har glæde af at være sammen med jævnaldrende, men også med yngre børn, hvor de som de ældste kan vise vej og udvikle mestring. Har vi børn, som har brug for særlige strukturer, hvor de er i mindre grupper, justerer vi og lader nogle børn få ekstra tid med yngre børn. Vi ser at børn vokser af at kunne mestre. Ved at kunne mestre giver det mod og nysgerrighed til at prøve nyt.

Vi styrker børnene i deres nysgerrighed – vi præsenterer dem for nye lege, og vi øger børnenes lyst til at prøve nyt, når vi leger med ord, bogstaver og præsenterer børnene for kreative udtryksformer og temaer.

Vi har fokus på det sproglige, vi øver børnene i at kunne fortælle, lytte og kunne begå sig med de andre børn sprogligt i legen.

Vi styrker børnene i at kunne udtrykke og udsætte egne behov. Når vi f.eks. holder samling, øger vi børnenes opmærksomhed på hinanden. Vi har mulighed for at læse bøger, vi synger og øver os i at kunne modtage kollektive beskeder. I f.eks. samlinger, overgange, lege og aktiviteter har vi en øget opmærksomhed på hvordan vi styrke børnenes kommunikative strategier. Hvordan løser de små opgaver med hinanden? Og vi støtter dem sprogligt, hvis der f.eks. skal løses uenigheder og forhandlinger.

Vi har en opmærksomhed på at lave aktiviteter og læringsmiljøer, hvor vi øver børnene i at mestre deres impulser. I turtagning, rollelege, spil og regellege øver de og vi hjælper dem på vej.

Vi har sammen med forældrene fokus på at støtte det enkelte barn, så barnet på bedste måde kan bevæge sig fra børnehave til forårsSFO. Sammen har vi fokus på hvordan vi støtter barnet i at kunne mestre flere ting. Fokus på selvhjulpenhed er vigtig, og små justeringer som at kunne bære sin egen madpakke og hjælpe sin sidekammerat øger selvværd og selvtillid.

Når vi sender personale med i forårsSFO, bliver vi som personale mere klar og nysgerrige på hvad vi kan justere og have fokus på. Hvordan styrker vi vores børn i at øve legen med forskellige børn og hjælper dem på vej i det som kan være svært. Og vi øver selvstændighed og kommunikation. Vi har mulighed for at mødes på tværs af børnehuse. Det giver børnene mulighed for at kunne møde nye kommende kammerater.

Afslutningen på børnenes børnehaveliv er vigtig. Vi tilrettelægger og planlægger en særlig afsked for børnene og deres forældre. Børnene får et særligt diplom/bevis på at de har været en del af vores børnehave og er klar til nye venner og nye udfordringer. Den særlige dag kan også være en dag hvor børnene har øvet en sang, cirkus eller lign som der optrædes med.

Eksempler på, hvad gruppen har lavet af aktiviteter:

- I dag er vi på værkstedet – vi har taget vores kasse med store træbogstaver med. Nogle børn kender bogstaverne, vi hjælper hinanden med at finde de bogstaver der er i børnenes navne. Børnene maler deres eget forbogstav
- Vi eksperimenterer med farver og materialer. - Vi giver børnene mulighed for at vise og fortælle hvad de er optaget af og vi kan sammen planlægge nogle spændende forløbe, hvor det er børnene som viser vejen.
- De kommende forårsSFO børn er meget optaget af vilde dyr - Vi laver et tema omkring vilde dyr – vi skal sammen finde alle de vilde dyr. Vi eksperimenterer med materialer så vi selv kan fremstille vilde dyr. Vi øver os i fordybelsen og vedholdenhed.
- Vi tilrettelægger temaer, hvor børnene er med til at inspirerer og fortælle hvad de syntes er spændende.

- Vi har sørøvertema, hvor vi laver hele vores legeplads om til sørøverskibe. Vi bruger vores kreativitet og laver skattekister. Legen er som udgangspunkt det vigtigste og børnene slutter temaet af skattejagt og besøg ved åen, hvor der findes guld.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29.

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

I Vesterlunden arbejder vi med inddragelsen af lokalmiljøet på mange forskellige måder og det kan være forskelligt fra børnehus til børnehus. Fælles for alle børnehuse i Vesterlunden er, at vi ligger i skønne naturomgivelser, hvor vi har både skoven, stranden og havet tæt på. Nærmiljøet ses som en naturlig og vigtig udvidelse af vores pædagogiske læringsmiljøer, som vi gør brug af i planlægningen af ture, aktiviteter og spontane tiltag.

Eksempler på udvidelse af læringsmiljøet med besøg i lokalsamfundet;

- Det lokale bibliotek på flere forskellige måder. Nogle børnehuse har børnebibliotek i børnehuset. Andre låner bøger hjem til børnehuset. Vi bruger også deres kulturtilbud i form af teater, højtlesning og musik.
- Lokale museer som f.eks. Naturama.
- Genbrugsstationen samt vand og affaldsstationen.
- Det lokale idrætscenter, hvor vi springer i skumgrave, klatre på klatrevægge og bliver motorisk udfordret.
- Svømmehallen.
- Vi besøger naturdestinationer og inddrager både skov og strand i vores hverdag.
- Til jul laver vi aftaler med den lokale kirke om krybbespil og gudstjeneste.
- Vi er en del af projekt SVEND, hvor musikskolen besøger vores børnehuse og bringer musikken i spil.

- Vi har mulighed for at lave aftaler med UCL, hvor de studerende kommer ud og laver aktiviteter med grupper af børn.
- Vi har samarbejde med den lokale FGU-skole, hvor enten vi eller de kommer på besøg og laver aktiviteter.

Oplevelser og erfaringer i lokalsamfundet er med til at danne barnet og deres aktive deltagelse bidrager til en dybere læring, der forankres i dem. Det giver dem nogle værdifulde erfaringer i forhold til natur, idræt, kunst og kultur som de ellers ikke ville have fået hjemme i børnehusene. De får udvidet deres horisont og det skaber gode minder, at tale om både hjemme i hjemmene, men også sammen i børnehuset.

Fortællinger om steder, fortællinger om andre og fortællinger om os selv bringes sammen og er medskaber af en fælles kultur. Børnene er medskaber af fortællingerne og danner erfaringer med nye steder. Det skaber sammenhæng i oplevelser og i en fælles kultur.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30.

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

I Vesterlunden er vi optaget af at inddrage børnenes perspektiver og oplevelser af deres hverdagsliv i børnehusene. Dette ift. at forstå og kvalificerer de fysiske, psykiske og æstetiske læringsmiljøer, som vi stiller til rådighed inde som ude. Det betyder, at børnene er med til at vurdere læringsmiljøet, hvor vi ex. spørger dem, hvad og hvor de kan lide at lege, og hvad de kunne ønske sig, el. de kan tage billeder af deres gode legemiljøer inde og ude.

Læringsmiljøer er dynamiske, idet læringsmiljøerne organiseres og tilpasses med basis i det enkelte barns/børnegruppens behov og oplevelser.

Det prioriteres at have mange forskelligartede lege- og læringsmiljøer, så børnene har alsidige og mangfoldige muligheder for at realisere deres individuelle interesser og deres individuelle læringspotentialer i fællesskab med andre.

I de fysiske læringsmiljøer i børnehøjde inde som ude tilstræbes der:

- At indretning og udsmykning signalerer rummets særlige funktion, så anvendelsesmuligheder bliver tydelige for barnet.
- At indretning inviterer til leg, literacy med at læse og skrive aktiviteter, science og eksperimenter, male- og tegneaktiviteter, motorisk og kropslig udfoldelse.
- At indretning inviterer til fysisk udfoldelse og stille aktiviteter, så barnet får mulighed for både stille og vilde lege.
- At indretning inviterer til ro og afgrænsning, og gangzoner indtænkes, så barnet får mulighed for ro til fordybelse i legens indhold og i det sociale samvær omkring legen.
- At indretningen inviterer til selvhjulpethed, så barnet får mulighed for øvebane heri.
- At der er tilgængelige materialer, så barnet inspireres og selv kan gå i gang med aktiviteter og leg.
- At der er systematik og orden, så læringsmiljøer er overskuelige.

Ift. indeklimaet tilstræbes der:

- At der er et passende støjniveau, herunder bevidsthed om, hvad der er "legelarm" og støj, så støjniveau sker i et leje tilpasset aktiviteten og hensyntagen til det omgivende børnemiljø.
- At der er højt hygiejneniveau bl.a. med hyppige håndvask, så smitte mindskes.
- At der er gode lysforhold bl.a. lysindfald i alle rum, justering af lys ift. stemning, aktivitet m.m.
- At lugtscener mindskes via udluftning.

I det psykiske læringsmiljø i børnehøjde tilstræbes der:

- At Svendborg kommunes fælles børnesyn - anerkendelse, -indflydelse, -positive forventninger og nysgerrighed afspejles i omgangstonen og samværsformer i alle børnehusene. Dette kommer bl.a. til udtryk i måden vi taler til og med hinanden, i måden vi er sammen på og tager hensyn til hinanden og i måden vi løser konflikter.
- At varme og empatiske relationer afspejler sig i samspillet børn og voksne imellem, hvilket bl.a. kan komme til udtryk i en afleveringsstunder, hvor barnet er ked af det. Her anerkender den voksne barnets savn med beroligende stemme, trøst og sætter ord på evt. savn og afsked til forældrene.
- At sunde, stærke og venskabelige relationer ses børnene imellem, hvilke bl.a. kan komme til udtryk ved "du og jeg, sammen om noget", hvor barnet er og leger sammen med en eller flere om et fælles tredje.

I det æstetiske læringsmiljø i børnehøjde tilstræbes der:

- At indretning er inspirerende, sanselig og udfordrende.
- At indretning inviterer til og giver gode muligheder for samvær, leg og mangfoldige former for skabende virksomhed.
- At indretning er med dæmpede farvevalg på vægge og gulv, så de mange synsstimuli dæmpes.

- At børnenes kreationer værdsættes og der kæres om ophæng heraf.

De seks læreplanstemaer

Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.

De seks pædagogiske læreplanstemaer er i den pædagogiske praksis i samspil med hinanden.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32.

Alsidig personlig udvikling

Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder.

Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling inden for disse to mål?

At børnene har trygge, kendte rammer og voksne der er tydelige, anerkendende, glade og aktive, giver dem ro og tid til fordybelse. I vores hverdag er det særligt vigtigt for os, at børnene oplever og mærker, at vi tager dem alvorligt. At vi udfordrer dem med nye læringsmiljøer, støtter dem i det, der er svært og glædes sammen, når det lykkes.

I legen udfolder, udforsker og erfarer børnene forskellige måder at agere på. Nogle børn har brug for tid til at observere legen, før de indgår i fællesskabet omkring den. Indtil de har en følelse af at kunne deltage, har de brug for at få erfaringer om spillereglerne i legen. Vi er derfor bevidste om børnenes mulighed for at se på fra distancen og få den nødvendige tid til at føle sig trygge i at gå ind i legen. Ligeledes placerer vi os forskellige steder i legen, så vi på den måde kan være med til at støtte barnet i udvikling.

Se i Bilag 1, hvad vi mere ser som vigtige elementer i vores hverdag, der understøtter børnenes udvikling i det pædagogiske læringsmiljø under dette tema.

Vuggestue

Vi har introduceret "trillebøren" og for nogen børn er dette nyt!

Vi oplever, at nogle børn ikke har mod på at prøve, men de bidrager til legen ved at hjælpe med at køre trillebøren. Jo længere vi kører rundt og laver sjov, jo flere får mod på at prøve at få en tur. Vi justerer turene, så nogle ture er meget forsigtige, hvor andre foregår i fuldt løb. Vi tilføjer en stige til legen, så der nu er mulighed for selv at kravle op.

I legen med trillebøren udfordres børnene blandt andet på at have tro på egne evner og tillid til de andre i legen. At legen afstemmes i forhold til barnets udvikling, giver barnet den passende tid til at få modet til at gå det næste skridt. Børnene ser at det er forskelligt, hvad man har mod på.

I legen er der plads til flere deltagelsesmuligheder. Det giver børnene følelse af værd og tilknytning i fællesskabet.

Den ægte begejstring og glæde fra det pædagogiske personale giver barnet tryghed og glæde ved at deltage.

Børnehave

I vores samlinger leger vi i periode Tornerose. Rollerne i eventyret går på skift. Der er Tornerose, kongesønnen og den onde fe. Nogle børn er klar på at få en rolle, mens andre børn har brug for at se det lidt an. Vi gentager legen i flere samlinger og børnene bliver her trygge ved at se de andre børn spille rollerne. De børn der ikke har mod på at få en rolle, opmuntres og hjælpes i den rolle de ønsker at gå ind i. Vi oplever at de bliver glade og er nu klar til at prøve igen.

I samlinger bruger vi gentagelser til at gøre legen kendt. Anerkendelsen i, at børnene få den tid de skal bruge til selv at blive klar, er med til at de går til opgaven – rollen i dette eksempel - med tryghed, glæde og gåpåmod. Derved kan de trygt udfolde, og udforske det nye. De får en fælles oplevelse med de andre børn i gruppen og ser hinanden på nye og kendte måder. Det pædagogiske personale har øje for børnenes udviklingsstadiet og er med til at tilpasse aktiviteten hertil.

Social udvikling

Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling inden for disse to mål?

En børnegruppe er dynamisk. Børn og voksne kommer ind og ud af hverdagen. Denne forandring er betydningsfuld at være opmærksom på i udviklingen af det pædagogiske læringsmiljø. Disse parametre spiller hele tiden ind i gruppens samspil og dermed også barnets sociale udvikling. I løbet af de seneste 2 år er der kommet flere og flere børn til og huset er fyldt op med dejlige børn. Med denne udvikling har vi måtte udvikle på det pædagogiske læringsmiljø for at støtte børnene i de sociale fællesskaber og for at de kunne skabe gode relationer. Det har vi gjort ved at skabe tydelige rammer og deltagelsesmuligheder for legen. Der henvises her til afsnit om leg og børnefællesskaber.

Legen er med til at udvikle børnenes sociale kompetencer. I legen øver børnene deres sociale færdigheder og det pædagogiske personale er med til at skabe rammerne, der giver børnene plads til at udvikle sig og have medbestemmelse.

Vi er med til at oversætte handlinger, så børnene forstår hinandens følelser, hensigter bag handlingerne. Vi sætter ord på følelser og guider børnene til at hjælpe hinanden i legen, men også i dagens aktiviteter som garderoben. Børnene mødes af tillidsfulde, positive og anerkendende pædagogiske personale, hvilket er med til at fremme deres deltagelse i fællesskabet og mod på at springe ud i aktiviteter og venskaber.

Se i Bilag 2, hvad vi mere ser som vigtige elementer i vores hverdag, der understøtter børnenes udvikling i det pædagogiske læringsmiljø under dette tema.

Vuggestue

Ida kan ikke selv trække strømpebukserne af. Hun opfordres til at spørge Sofie, om hun ville hjælpe. Ida spørger Sofie om hun vil hjælpe og det ville hun gerne. Hun kommer straks hen og går i gang med at hjælpe. Samtidig italesætter vi at det er godt med gode venner, der hjælper og det var så fint at hun spørger efter hjælp.

Vi gør meget ud af, at de skal hjælpe hinanden. Det er fx når tallerkner omdeles ved bordet, når en lynlås er genstridig i en garderobesituation eller når man er faldet. Vi oplever, at de rigtig gerne vil hjælpe hinanden og trøste ved gråd.

At spørge efter hjælp og at hjælpe er med til at børnene udvikler empati og relationer. I dette eksempel støttes relationen og forståelsen for hinanden. At vi er forskellige og vi alle har brug for hjælp en gang i mellem. Børnene ser hinanden og føler sig værdifuld i relationen.

Børnehave

I hverdagens aktiviteter opfordrer vi børnene til at hjælpe hinanden. Vi italesætter og opmuntrer den gode gerning både det børnene hjælper med og følelsen hos den, der bliver hjulpet. Det er for eksempel i spisesituationer, hvor børnene hjælper med at åbne figenstangen, lukke madpakken eller ved at sende skraldespanden/vandkanden rundt til dem, der beder om den. I garderoben er børnene også gode til at hjælpe hinanden med tøjet og skoene. Hvis der er noget der driller eller nogen bliver kede af det, hjælper børnene med at hente en voksen.

I interaktionen mellem børnene er det betydningsfuldt at vi støtter og guider deres relation. Når vi gør det, hjælper vi børnene med at opbygge gode solide relationer med hinanden på tværs af alder og køn. At være kammeraten der hjælper med at åbne madpakken, giver børnene en samhørighed og en fællesskabsfølelse.

Både i vuggestuen og børnehaven laver vi mindre legegrupper som understøtter relationerne. Det kan både være grupper med samme aldersgruppe eller forskellige. Dette giver børnene en større fællesskabsforståelse og er med til at styrke deres værd i legene.

Kommunikation og sprog

Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale.

Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sproget inden for disse to mål?

Den 1. august 2016 blev det politisk besluttet, at alle 3årige skal sprogvurderes. Afhængigt af resultatet arbejdes der, ud over den generelle sprogindsats, med sproglige handleplaner for at styrke barnets sprog yderligere.

Det pædagogiske personale er som læringsmiljø en forudsætning til en god sprogkultur. Vi er med til at bringe den gode sprogkultur og kvaliteten i sproget videre gennem vores interaktioner med børnene.

Det gør vi blandt andet ved at:

- Være anerkendende og lyttende til børnenes fortællinger.
- Give tid og have fokus på samtalen.
- Give refleksion over ord og betydning.
- Sætte ord på det der skal ske og det der sker.
- Inspirere med bøger, sange, rim og ræmser mm.

Se i Bilag 3, hvad vi mere ser som vigtige elementer i vores hverdag, der understøtter børnenes udvikling i det pædagogiske læringsmiljø under dette tema.

Vuggestue

Vi er på cykeltur. Denne dag er vi kørt hen til fårene. Hjemmefra har vi talt om, at børnene skal se får.

Cykeltrailerer giver børnene en følelse af samhørighed og der er ikke så mange forstyrrelser, så det er meget opmærksomme børn, der sidder og hører alt hvad den voksne fortæller. Den voksne hører også nemt hvad der rør sig mellem børnene og inddrager børnenes bidrag. Fx "hør siger hvad Sigrid siger ... der er en bus".

Vi oplever så mange gode snakke om alt hvad vi ser mens vi cykler.

At være bevidst om sin egen rolle i det sproglige læringsmiljø har stor betydning for børnenes udvikling af sproget og kommunikative strategier. I eksemplet er vi bevidste om at skabe en ramme et fælles udgangspunkt for en oplevelse og ligeledes skabe en forudsætning for at alle kan høres og komme til orde. Vi har fokus på det der sker i miljøet, vi befinder os i, samt samtalen blandt og med børnene.

Børnehave

Det er mandag formiddag og vi holder samling på Ørnestuen. Alle børnene sidder i en rundkreds. Et af børnene bliver bedt om at tælle, hvor mange børn der er kommet i dag. Han går rundt og tæller børnene, mens han peger på dem en ad gangen. En gang imellem bliver han hjulpet lidt af den voksne, når der går kludder i tallene. Den voksne spørger, om der er nogen, der vil fortælle, hvad de har oplevet i weekenden. Der kommer hurtigt en række fingre i vejret. Børnene fortæller om deres oplevelser. Nogle børn har svært ved at huske, hvad det hedder, det de har oplevet. Så snakker vi om, hvad det mon kan være og finder et godt ord. Andre børn bruger udtryk som er nye, og så må de forklare, hvad det betyder. Alle får lov til at fortælle lidt og alle skal øve sig i at lytte. Nogle gange slutter vi af med en bog. I bogen sker der ting som skal forklares. Nogle af børnene kan hjælpe med at forklare, hvad der sker og nogle af børnene kan forklare hvad "mysterie" betyder. Vi spiser sammen og børnene snakker med hinanden.

Samlingerne har en fast struktur, som vi oplever børnene, er trygge i. Det giver dem lyst til at deltage og stå frem som drengen der tæller alle børnene eller når de skal fortælle om en oplevelse. Børnene bliver støttet og hjulpet på vej af pædagogisk personale de er bevidste om at de er med til at sætte rammen for en god sprogkultur. Der er en fælles forståelse af, at vi hjælper hinanden, når det er svært. I samtalen er vi med til at uddybe og skabe kvalitet og nuancer i sproget. Samlingen bruger vi også til at introducerer forskellige temaer, som venskaber. I hverdagens aktiviteter som ofte er med en mindre gruppe og i rutinesituationer støttes og hjælpes børnene i at sætte ord på deres handlinger.

Krop, sanser og bevægelse

Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse inden for disse to mål?

Aktive børn i dagtilbud – sundere, gladere og klogere børn! Er igangsat af Svendborg Kommune for at give børnene endnu mere leg, bevægelse og motorisk udvikling. Alle medarbejdere er uddannede i Aktive Børn i dagtilbud og husene og dagplejegrupperne er certificeret til at være GazelleBørnehus eller GazelleDagleje, som er defineret som et sted, hvor der er særligt fokus på fysisk aktivitet som pædagogisk redskab.

Vi skaber gode motoriske lege- og udviklingsmiljøer ved at se på børnenes udviklingszoner. Derfra kan vi skabe miljøer der udfordrer børnene fx motorikbaner, udfordrende skovture. Vi varierer legetøjet, så børnene udfordres fin- og grovmotorisk, samt sanseligt.

Når vi udfordrer børnene motorisk, er det betydningsfuldt at vi som rollemodeller er bevidste om, at vi bruger os selv og giver inspiration til bevægelse som fx Gyng vippe, trille mm. Børnene i vores hus oplever voksne, der viser glæde ved bevægelse og har en bevidsthed om ikke at begrænse børnene, når de udfordrer sig selv motorisk.

Se i Bilag 4, hvad vi mere ser som vigtige elementer i vores hverdag, der understøtter børnenes udvikling i det pædagogiske læringsmiljø under dette tema.

Vuggestue

Vi stræber efter at udfordre børnene på forskellige måder. Her har vi hentet stigen for via den at kunne komme højt op i et træ. Stigen indbyder til at øve turtagning. Vi oplever, at vuggestuebørnene syntes det er sejt at klatre op i træet, når de kommer op, vil de gerne stå der længe og de rækker op for at prøve at nå æblerne. Vi taler om man skal holde godt fast når man klatrer i træer.

Børnene der er med til at klatre i træer, eksperimenterer med deres krop. De får muligheden for at opleve og fornemme, hvordan det er at komme op i træet, mærke den ru bark, blæsten og duften fra træet. Det pædagogiske personale guider børnene verbalt og motorisk så de får hele oplevelsen at være oppe i træet. Børnene der er med til at klatre, får en fælles oplevelse, hjælper hinanden og ser hinanden i nye positioner.

Børnehave

Hver uge er alle børn med i et motorikforløb. Aktiviteterne er bygget op med fokus på kendte rammer, gentagelser og lege, hvor arousal er skiftevis høj og lav. Bevægelsesglæde og deltagelse

drevet at motivation er højt prioriteret. Legene giver mulighed for at bruge forskellige bevægelsesmønstre.

På legepladsen tages en balje ud med kastanjer, farvede pinde og værktøj til at lave huller. Børnene samles omkring bordet. Her viser vi dem hvordan de bruger værktøjet, sættet pindene i, vikler garn rundt og laver forskellige kastanjedyr. Nogle børn synes det er svært, men når de guides i processen, finder de styrken der skal bruges til at presse kastanjerne ned over værktøjet og teknikken til at vikle garn omkring pindene.

I ugens motorikforløb kan vi sætte særlig fokus på krop, sanser og bevægelse. Her styrkes børnenes bevidsthed om deres kroppe gennem fælles sociale lege. Når vi varierer arousal mellem høj og lav er det for at hjælpe børnene med på sigt selv at kunne bevæge og afstemme sig i dagens aktiviteter.

I kastanjeaktiviteten afstemmes børnenes styrke. Hvor mange og hvor lidt kræfter skal der lægges i de forskellige dele af aktiviteten. Samtidig sanses kastanjens bløde overflade.

Natur, udeliv og science

Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder.

Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science inden for disse to mål?

Nysgerrighed for naturen og kendskabet elementerne i den skabes af pædagogisk personale, der går forrest i at udforske naturen og følge op på børnenes interesse for eksperimenter. Leg med luppen er med til at styrke nysgerrigheden når vi kigger nærmere på bænkebidere, mariehønen eller blomsten. Det pædagogiske inde- og udemiljø skal give børnene mulighed for at udforske og eksperimentere. Derfor leges der med vand, sand, jord, mudder, kasser og brædder. Børnene får sanseoplevelser af vind og vejr, når de er ude i al slagsvejr og mærker regn, blæst, sol og kulde.

Science ses i vores børnehave både i hverdagens struktur i når vi tæller ting sammen, står i rækker, tænder bål sammen og undersøger hvad der brænder hurtigt og langsomt, når vi eksperimenter og laver en vulkan i sandkassen o. lign.

Se i Bilag 5, hvad vi mere ser som vigtige elementer i vores hverdag, der understøtter børnenes udvikling i det pædagogiske læringsmiljø under dette tema.

Vuggestue

Vi har fået sat et telt op som står hen over et lille æbletræ, af den grund har vi valgt at flytte træet. Børnene hjælper med at grave træet op. Undervejs er vi heldige at finde 2 store larver i jorden. Vi samler laverne op og taler om, at de bor i jorden, de er levende og vi skal begrave dem igen, så de til sommer kan blive til smukke sommerfugle. Vi synger "på et lille grønt blad lå en larve grå samt sommerfuglen. Til sidst hjælper børnene med at hente sand og fylde hullet, så vi ikke falder i det.

Aktiviteten giver børnene en viden om dyr, mærker jorden, tæller larverne, træet har brug for luft og regn. Der pirres til børnenes nysgerrighed som finder ud af at nogle dyr lever i jorden. Måske kan de huske det når sommerfuglene kommer flyvende til sommer ved hjælp af gentagende snakke om laver.

Børnehave

En gruppe børn sidder i sandkassen på legepladsen. De vil bygge en borg af noget tørt sand, men kan ikke få sandet til at blive på plads. De finder ud af at det våde sand er bedre at bygge med. En voksen foreslår at de henter en lille kande med vand, så kan de gøre noget af det tørre sand vådt. To børn henter vand, de hælder vandet ud over sandet i borgen, men opdager, at for meget vand skylles sandet væk og gør det sjasket. Nogle børn bliver sure på de andre og siger at de ødelægger borgen. Den voksne foreslår at de hælder lidt mindre vand i sandet. Gemytterne falder til ro. Nu få et barn øje på noget vand der har samlet sig i en fordybning i sandet. Hun siger: Vi laver en sø. En hel flok børn løber over for at hente vand. De hælder det i fordybningen, men vandet forsvinder hurtigt, så de må hente mere. Efterhånden har de hentet så meget vand, at der bliver ved med at være lidt vand tilbage i hullet og det er nu tid til at søsætte skibe og biler. Bådene flyder men bilerne synker.

At eksperimentere skaber spirende nysgerrighed og en begyndende forståelse af vandets betydning når der skal bygges sandslotte eller sandkager. Guidningen i eksperimentet giver børnene ideer til nye forsøg og viden om tyngde.

Kultur, æstetik og fællesskab

Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab inden for disse to mål?

Musik til SVEND – musik i dagtilbud. Svendborg byråd har fra 1. januar 2016 valgt at alle børn i 0-5-års alderen tilbydes musik i Svendborgs dagtilbud. Musik styrker børns kreative udvikling, deres sproglige, motoriske og sociale færdigheder. Derudover er musik sjov og glæde, og har, som vi alle ved, en kæmpe værdi i sig selv.

I arbejdet med kultur, æstetik og fællesskab er det betydningsfuldt for os, at vi bibeholder vores traditioner som fx høst, motionsdag, blomsternes dag. De er en del af Kildebækken og børnene kan huske det fra år til år. I det pædagogiske læringsmiljø giver vi børnene mulighed for nye måder at udtrykke sig på og udfolde sig i både relationer og kreativt. Vores mindre legegrupper giver børnene kendskab til hinanden på tværs af aldre, ligesom vores fælles ture ud af huset, samt vores høstfest i hele huset giver følelsen af fællesskab. Vi prikker til børnenes nysgerrighed ved at bruge forskellige materialer til at udtrykke sig med. Det kan fx være at finde en bænkebidder, kigge på den og tegne den. Eller drengene maler deres kikkert de skal bruge for at gå på jagt efter bjørnen der sover.

Se i Bilag 6, hvad vi mere ser som vigtige elementer i vores hverdag, der understøtter børnenes udvikling i det pædagogiske læringsmiljø under dette tema.

Vuggestue

Vi har haft høsttema. Her maler Nora et æble rødt. Børnene har også malet på kartofler, som de har trykt på papir. Vi har smagt æbler, plukket æbler, kogt æbler samt skåret i dem, så de blev til 1000 små stykker.

Vi har høstsange som vi introducerer børnene for og som vi synger i al den tid temaet varer. Høsttemaet er et tilbagevendende tema i vores institution.

Vuggestuen udfordrer børnene med forskellige materialer. Et æble bliver rødt og kan ikke spises. En kartoffel kan også bruges til at lave et fint maleri med. Børnene ser og hører hinanden synge danse, male og dufte til frugt og grøntsager i dette tema.

Børnehave

Høstfesten er en fast tradition i huset som børnene husker. Nogle børn husker at man klæder sig fint på. I ugerne op til festen har vi fælles aktiviteter hvor børnene hjælper hinanden med at gøre maden klar til dagen. Vi skræller masser af æbler over flere dage. En tilbagevendende aktivitet hvor børnene snakker sammen om hvad de skal bruge æblerne til og smager på dem. Der bages boller og laves kartoffelsuppe over bål.

I samlingerne og i løbet af dagen snakker, læser, synger og sanser vi omkring temaet høst. Vi går ud i lokalområdet og finder, brombær, nødder og korn. Det hele kulminerer med udstilling af høsten og en fest for hele huset.

En sådan tradition giver børn og deres forældre en følelse af fællesskab. I løbet af perioden er forældrene med til at bringe deres bud med ind på høst om det er blomster, æbler fra bedsteforældre, grøntsager fra den lokale landmand mm. Børnene får et indblik i, hvad der skal til for at lave fx boller. Vi tager på tur og ser kornet gro, når det er høstet og i samlingen ser vi hvordan kornet kværnes før det bliver til boller.

Evalueringsskulturer

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringsskulturer i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51.

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

I Svendborg Kommune lægges der vægt på at skabe en evalueringskultur, som er relevant for praksis. Evalueringspraksissen i hverdagen afspejles ved brug af forskellige evalueringsredskaber og former, som sker løbende og sætter lys på de små ting i hverdagen i form af selvrefleksion og justering af handling – både hos den enkelte og i professionelle læringsfællesskaber.
